

Večer - Robert Serec: Slekli so mi hlače

V Pomurskih mlekarnah se je zgodil preobrat, potem ko je družbo pred stečajem lani prevzel **Robert Serec**, ki je uspel s postopkom prisilne poravnave, v kateri so mlekarne dobile nove lastnike. Največji je Delavska hranilnica oziroma njena hčerinska družba DH Storitve. V letu 2014 so imele mlekarne, v katerih je 137 zaposlenih, 6,4 milijona evrov izgube, lani pa že 1,5 milijona evrov dobička. Serec se je mlekarnam zapisal že v mladih letih, ko je v osemdesetih dobil štipendijo za srednjo mlekarsko šolo v Kranju. Po študiju živilske tehnologije se je vrnil v proizvodnjo, kjer je napredoval do šefa razvoja in investicij. Kasneje je deloval še v družbah IMP, Casino Bled in Nafta Petrochem. Lani so ga poklicali nazaj v matično družbo, a prepozno, napačne odločitve prejšnjega vodstva je plačalo 25 zaposlenih, ki so ostali brez službe.

Mleko v prahu je nekoč že bilo paradni izdelek tedanje Tovarne mlečnega prahu Murska Sobota, danes se zgodovina ponavlja, odpira se kitajski trg, zanj se zanimajo tudi Afričani. Pri prodoru na Daljni vzhod naj bi vam pomagalo tudi kmetijsko ministrstvo. Kako se lotevate projekta, kje je trenutno?

"Že pred mojim prihodom je kitajska delegacija obiskala Pomurje. Z ministrstva so poklicali nekdanjega direktorja Lanščaka, da jih bi najavili za kratek ogled

mlekarn. Ta jim je odvrnil, da nimajo ambicij izvažati na Kitajsko. Seveda je imel sam druge ambicije - družbo spraviti na kolena. Tu je delovala svetovalna agencija Admetam, za katero vemo, kaj je delala po Gorenjskem, jaz sem jih spodil, saj nisem videl doprinosa k poslovanju. Če zunanji svetovalec napiše projekt na stotih straneh, še ne pomeni, da je uporaben. Ministrstvo nam je letos pomagalo odpreti ta vrata, tudi pri pridobitvi dovoljenja, na katerega bi morali sicer čakati tri leta. Že lani smo kitajski trg intenzivno proučevali. Vzorcev nismo mogli ponujati direktno na Kitajsko brez kontrole, smo jih pa pošiljali v Hongkong, Macau in Singapur, kjer imajo podoben okus, zato smo vedeli, da imamo dober izdelek. V Hongkongu smo s pomočjo našega partnerja prišli med top tri dobavitelje mleka v najboljših hotelih. Prve pogovore smo začeli na Mauritiusu in v Senegalu, prodajali smo tudi v Džibuti, vendar nismo bili zadovoljni s tamkajšnjim partnerjem in smo se raje umaknili. Enako smo storili na italijanskem trgu, kjer je bila naša cena nekonkurenčna. Kitajska je izredno zanimiva, ker smo majhna mlekarna, in če deset odstotkov našega letnega odkupa prodamo tja, gre za pet milijonov litrov. Za te količine bi morali v Evropi najti ogromno število kupcev. Trenutno nas zanima Šanghaj, kjer je največja kupna moč, vendar tudi konkurenca največja, zaradi česar so nižje marže. Sam menim, da nam to ne bi smelo vzeti poguma, saj želimo samo dobro zaslužiti, ne pa superdobro zaslužiti. Kdor misli z mlekom delati super dobičke, se je uštel."

Mlekarne kljub vsemu niso navadna gospodarska družba, saj so nanje vezani številni kmetje in njihove družine iz lokalnega okolja, torej imajo širšo družbeno funkcijo. Kmetje opozarjajo, da pri današnjih odkupnih cenah ne morejo preživeti.

"Obdobje visokih cen mleka je zagotovo končano. Še kar nekaj časa bomo čakali, da bo preseglo ceno 30 centov za liter. Problem je pri tistih kmetijah, ki so se preveč zadolžile, se pravi, da so pri ceni mleka okoli 36 centov za liter šle v velike investicije. Ti ljudje so danes v grozovitem stresu, saj jim ostajajo bančni dolgovi, ki jih ne morejo poplačati. Ne gre za situacijo, ki bi si jo mlekarna želela, ampak ceno določa trg. Najhujše je to, da je kmet v Prlekiji, na Goričkem ali na Dravskem polju postal kmet na globalnem trgu, tega žal nihče ne more preprečiti. Februarja sem pogledal ceno mleka, ki so jo objavili pri Fonterri, največjem trgovcu z mlekom v azijskem koncu, ta je bila 22 centov

za liter, in vedel sem, da se globalni trg giblje v tej smeri. V nekem trenutku je bil tak presežek mleka, da so nekatere zadruge, ki niso bile v pogodbenih razmerjih, mleko prodajale tudi za 14 centov za liter. Tudi danes nekateri špekulirajo in se igrajo ter mleko zunaj pogodb prodajo za tri ali štiri cente dražje. Sprašujem se, ali imajo ti ljudje stekleno kroglo, ki bi jim pokazala ceno v prihodnjih treh mesecih, ali pa ogromno tvegajo. Od posameznih kmetov sem že dobil servirano, naj stisnemo pri stroških. Odgovarjam jim, da smo mi opravili domačo nalogo, zato smo učinkoviti. Stroške smo posekali do bolečine."

Nova madžarska lastnika v mlekarnah, Kerka-Genetics in Tyrol, v postopku prisilne poravnave nista uspela z manevrom, s katerim bi dobila nadzor nad mlekarnami, zato se marsikdo sprašuje, ali za njima ne stoji kateri od velikih igralcev. Tudi Delavska hranilnica kot banka verjetno nima interesa, da bi dolgoročno ostala v mlekarnah. Ali bomo kmalu spet govorili o novih lastnikih Pomurskih mlekarn?

"Nekdo, ki ima manj kot 25 odstotkov lastništva, nima pomembnega vpliva na vodenje družbe, zato so s svojo špekulacijo želeli izriniti Delavsko hranilnico, ki je vložila več kot šest milijonov evrov. Ne smemo pozabiti, da so bile zadruge v nekem trenutku brez denarja in niso bile sposobne dobiti posojil. Kot direktor sem moral iti do banke in prositi, da odkupijo terjatve, da bi kmetje dobili denar. Ti prisilne poravnave pravzaprav niso čutili, izgubili so samo deset odstotkov. Tudi od zadrug je banka z diskontom odkupila terjatve, če tega ne bi naredili, bi bile danes vse vključene zadruge brez izjeme pod vodo. Z manevrom k sreči niso uspeli, sklep sodišča je dokončen in vesel sem, da se je tako končalo. Banka ima sredstva, ki jih mora plemenititi, verjemite mi, da sem porabil veliko časa, da sem njihovo vodstvo prepričal, da smo za njih pravi partner, hlače so mi slekli do konca. Tudi za NKBM smo želeli, da se vključi, vendar tega niso mogli storiti, ker je tekel vstop Apolla v lastništvo. O tem so spraševali tudi Američane, vendar jim zadeve niso odobrili, saj niso vedeli, kak posel je v ozadju. Verjamem, da jim je danes žal. Vsi so vedeli, da prisilka visi v zraku in edino v Delavski hranilnici so se odločili, da gredo v

zgodbo. Njih ne zanima toliko mlekarna sama kot kmetijstvo na splošno, saj vidijo potencial v kmetijah in njihovem financiranju."

Ali je po finančni sanaciji bližje uresničitvi ideja o združitvi z mlekarno Celeia, za katero ste enkrat že povedali, da naj bi se zgodila po naravni poti.

"Mislim, da ne. Ugotavljamo, da smo si preveč različni, sicer je to združevanje na dnevnem redu že dvajset let. Ko si uspešen, se vprašaš, zakaj bi silil v razmerje, v katerem te nekoč niso želeli. Morda v prihodnosti, če bi se razmere spremenile, a nobena združitev na silo ne more biti uspešna."